

ПРОГНОЗНА ФІНАНСОВА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

Розширення кола користувачів інформації про діяльність підприємства, його фінансовий стан зумовило необхідність проведення аудиту прогнозованої фінансової інформації. Саме прогноз надає ймовірнісне припущення про можливий стан об'єкта в майбутньому на основі всебічного аналізу та вивчення тенденцій його розвитку в умовах дії об'єктивних законів, дозволяє уникнути помилкових рішень і запобігти небажаним подіям.

Основні положення і рекомендації щодо здійснення аудиторської перевірки прогнозованої фінансової інформації містяться в МСА 810 «Перевірка прогнозованої фінансової інформації». Залежно від цілей підготовки прогнозованої фінансової інформації може бути підготовлена у вигляді окремих показників або типових форм фінансової звітності. Перевірка такої інформації потребує великого досвіду та вміння аудитора.

Повнота прогнозованої інформації, її якість, а також витрати часу і матеріальних ресурсів на здійснення прогнозних розрахунків залежать від правильності вибору методу прогнозування. На вибір методу прогнозування впливають: 1) сутність явища, яке підлягає прогнозуванню; 2) динамічні характеристики об'єкта прогнозування і ринкового середовища; 3) вигляд і характер інформації, яка досліджується; 4) етап або фаза життєвого циклу ринку, галузі, продукту; 5) тип управління підприємством; 6) вимоги до результатів прогнозування.

Для підготовки прогнозованої фінансової інформації можуть бути використані як інтуїтивні (індивідуальні і колективні експертні оцінки), так і формалізовані методи (прогнозна екстраполяція, методи моделювання). Значна кількість формалізованих методів передбачає використання економетричних моделей, зокрема рівнянь регресії, які дають змогу виявити особливості функціонування економічного об'єкта і на основі цього передбачати майбутню його поведінку у разі зміни будь-яких параметрів.

Вибір найкращої моделі прогнозування здійснюється із використанням: 1) методу усіх можливих регресійних рівнянь – передбачає побудову моделей, які містять усі можливі комбінації впливових чинників; 2) методу виключень – базується на дослідженні часткових F-критеріїв, які дають змогу встановлювати статистичну

значимість співвідношення між залишками моделі з найбільшою кількістю чинників і залишками моделі з одним вилученим чинником. Якщо для деякого вилученого чинника таке співвідношення не є значущим (приймається нульова гіпотеза), то він до моделі не повертається; 3) покрокового регресійного методу – до моделі послідовно вносяться чинники, що мають найбільший коефіцієнт кореляції із залежною змінною. Отримані моделі аналізуються за значеннями коефіцієнта кореляції та детермінації, критеріями Стьюдента та Фішера. На особливу увагу заслуговує перевірка гіпотез про наявність мультиколінеарності та автокореляції. У разі порушення базових вимог до багатофакторних регресійних моделей відбуваються викривлення результатів прогнозування, а отже необхідно знати шляхи їх усунення (табл. 1).

Таблиця 1

Порушення вимог до регресійної моделі та шляхи їх усунення

Порушення	Шляхи усунення
Мультиколінеарність – наявність у багатофакторній регресійній моделі двох або більше незалежних змінних пов'язаних між собою лінійною залежністю	<ol style="list-style-type: none"> 1) Вилучення змінної (змінних). 2) Застосовуються методи перетворення пояснювальних змінних: <ul style="list-style-type: none"> • використання відносних значень змінних (темпи зростання, темпи приросту); • використання відхилень від середніх значень змінних; • нормалізація змінних.
Автокореляція – взаємозв'язок послідовних елементів часового ряду даних	<ol style="list-style-type: none"> 1) Введення в модель фактора часу. 2) Перехід до темпових або відносних показників. 3) Включення до моделі неврахованих чинників. 4) Побудова авторегресійних рівнянь.

Для зручності використання регресійної моделі при прогнозуванні фінансової інформації пропонується доповнити її функціями, які б дозволяли екстраполювати тенденції розвитку основних показників, які входять до моделі. Результати прогнозних розрахунків можуть бути подані у вигляді точкового прогнозу або довірчого інтервалу, який залежить від стандартної помилки оцінки прогнозованого показника, часу попередження прогнозу, кількості рівнів у часовому ряді і рівня значущості прогнозу.